

GEZ	KARTA ADRESOWA ZABYTKU NIERUCHOMEGO		3. Miejscowość DRYŻYNA
1. Nazwa FIGURA PRZYDROŻNA Z RZEŻBĄ ŚW. WAWRZYŃCA		2. Czas powstania I poł. XVIII w.	4. Adres Dryżyna 67-407 Szlichtyngowa 69 km Drogi Wojewódzkiej nr 324
8. Fotografia z opisem wskazującym orientację albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym			
		5. Przynależność administracyjna województwo lubuskie powiat wschowski gmina Szlichtyngowa	
		6. Formy ochrony Ustalenie ochrony w zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Szlichtyngowa, w części dotyczącej wsi Dryżyna (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 25A, poz 266).	

Widok w kierunku południowym.

8. Historia, opis i wartości

Historia.

Po raz pierwszy wymieniona w roku 1395 jako *Drisiny*. Przez wieki wielokrotna zmiana nazwy wsi- *Ottendorf* (1420 r.), *Othendorf* /1437/, *Draszyna* (1499 r.), *Drazina* (1512 r.), *Drezyna* (1531), *Dreszina* (1563 r.), *Attnedorf* (1944 r.). W 1395 roku wymieniony Jarand Wyskota z żoną Henryką. W 1420 roku dobra należą do Janusza Ledlow, syna Piotra Młodszego. W 1499 roku dobra należą do Jerzego i Jana Kotwicz. W 1512 roku wymieniony Jan Górowski, który część gruntów sprzedał Judycie Toszewej. W 1566 roku dobra posiada Sebastian Kotwicz. W XVIII wieku majątek w rękach rodziny Gurowskich herbu Wczele. Najslynniejszym z rodu był Rafał hrabia Gurowski (1716 Kościelec - 08.04.1797 Dryżyna), który zamieszkiwał Dryżynę w latach 1758-1797. Najstarszy syn kasztelana poznańskiego Melchiora i Zofii z domu Przyjemaska. W 1752 roku ożenił się z Ludwiką Tworzyańską, kasztelaną przemęcką. W 1787 roku z rąk króla pruskiego Fryderyka Wilhelma II otrzymał dziedziczny tytuł hrabiego wraz z pruską odmianą herbu. Dziedzicem dóbr został syn Rafała, Władysław (28.10.1769 Dryżyna-19.02.1818-Russocice). Ożeniony z Genowefą Cielecką herbu Zaremba (1790-13.06.1844). Ich syn Mikołaj Napoleon hrabia Gurowski (27.11.1806) był kolejnym dziedzicem na Dryżynie. Ożeniony z Jadwigą Janiną Teresą Cielecką z Cielczy (27.11.1808).

Opis.

Figura przydrożna przedstawiająca rzeźbę św. Wawrzyńca wykonana została w całości z piaskowca. Św. Wawrzyniec jest czczony jako patron ubogich, piekarzy, kucharzy i bibliotekarzy. Uważano, że chroni od pożarów, a także pomaga w chorobach reumatycznych i poparzeniach. Przedstawiany jest w dalmatyce, trzymając najczęściej kratę (ruszt) na której był umęczony oraz gałązkę palmy, która symbolizuje jego męczeństwo. Rzeźba ustawiona jest na postumencie ze zgierowanym cokołem z wolutowymi uszakami z motywem liścia akantu. Na postumencie tondo ujęte w wieniec zwieńczony muszlą św. Jakuba z inskrypcją w języku niemieckim. Na odwrocie postumentu zatarta inskrypcja w języku polskim będąca drogowskazem w kierunku Wielkopolski i Wschowy. Stojąca postać świętego ustawiona w pozycji kontrapostu prawą rękę trzyma na wysokości bioder, lewą zaś trzymała ruszt. Głowa uniesiona ku górze.

Wartości.

Kamienna figura przydrożna prezentuje wysokie wartości zabytkowe, wartość artystyczną, historyczną i naukową. Jest przykładem kultu św. Wawrzyńca i rzeźby XVIII wiecznej, która prezentuje wysoki poziom artystyczny i nielicznie zachowała się w tej części województwa.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania.

Figura zachowana w dostatecznym stanie, po przeprowadzonych pracach rekonstrukcyjnych popiersia. Brakuje jednak lewej dłoni patrona wraz z jego atrybutem (ruszt). Inskrypcja oraz detal rzeźbiarski są mocno wypłukane i w chwili obecnej mało czytelne. Zachowana jest natomiast historyczna kompozycja rzeźby. Dolna część postumentu wraz z cokołem pokryte są mchem i porostami.

Postulaty dotyczące konserwacji.

Obiekt należy wpisać do rejestru zabytków i poddać kompleksowej konserwacji wraz z rekonstrukcją lewej dłoni oraz atrybutu świętego. Należy również rozważyć ponowne odtworzenie popiersia św. Wawrzyńca na podstawie analogicznych przedstawień znajdujących się na terenie województw lubuskiego i dolnośląskiego.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Bartosz Idryjan

20.09.2021r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków